

GLAS Saturnusa

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS LJUBLJANA - LETO VII - ŠTEVILKA 5 - JUNIJ 1965

Občni zbor sindikata konstruktivno obravnaval aktualna gospodarska in družbena vprašanja

21. maja se je v dvorani Doma Titove mladine zbralo okoli 300 delegatov in gostov rednega letnega občnega zbora sindikalne podružnice. Če skušamo že na začetku oceniti delo letošnjega občnega zbora, potem moramo reči, da je njegova glavna značilnost dokaj smel referat predsednika in zelo kritične in bogate diskusije, ki so se vrstile z neverjetno naglico. Kratke in številne razprave dokazujejo, da je že minil čas, ko je bilo treba udeležence nekega sestanka ali zbora drezati naj razpravljajo. Člani kolektiva torej vedo, da je občni zbor ali druga oblika zbiranja namenjena izmenjavi mišljenja in kritiki ter da z razpravljanjem lahko pripomorejo k odpravljanju različnih pomanjkljivosti in napak.

S krajšimi izvlečki iz referata in razprav bom skušal predložiti tudi ostalim sodelavcem, katera vprašanja so prevladovala na letošnjem občnem zboru.

Že takoj v začetku je referat obravnaval intenzivno gospodarjenje in ukrepe, ki smo jih sprejemali, da bi bili proizvodnja in produktivnost čim večji. Med drugim je bilo ugotovljeno, da je na intenzivnejše gospodarjenje v marsičem vplivalo tudi simulativno nagrajevanje strokovnjakov in vodstvenih delavcev.

V DELOVNEM PREDSEDSTVU SO BILI: Viktor SAGMAISTER, Majda POLC, Janez DEIZINGER, Lojzka KOSIR in Milan DRAKULIČ

Nagrajevanje po učinku vključuje približno 160 delavcev iz proizvodnje in strokovnih služb.

Rezultati so nedvomno že opazni, saj so kriteriji postavljeni tako, da posamezne upravičence spodbujajo za boljše delo. Da je intenzivno gospodarjenje postalo pojem proizvodnje in gospodarjenja v našem kolektivu, nam dokazujejo proizvodni in ekonomski rezultati, ki smo jih dosegli v prvih štirih mesecih letos. Res je sicer, da moramo določen del uspehov pripisati novim strojem, vendar pa je znano vsem, da so ti uspehi plod predvsem boljšega planiranja, izboljšav v tehnološkem postopku, boljše organizacije dela in drugih ukrepov, s pomočjo katerih smo končno le uspeli prekiniti dosedanje prakso nizke proizvodnje v prvih mesecih. Visoka proizvodnja ob enakem oziroma manjšem številu zaposlenih kot v lanskem letu, je imela za posledico tudi boljše ekonomske rezultate.

Nadaljevanje na 2. strani

Novi trikotnik že osvaja tržišče v Zahodni Nemčiji

● Pred približno letom dni se je pri nas oglašil nemški kupec g. Voigt iz Kölna. S seboj je prinesel prospekt varnostnega trikotnika z velikim klicajem v sredini belega polja, z utripajočo lučko v zgornjem kotu in na raztegljivih nogah iz cevi. Te trikotnike je do sedaj kupoval od japonskih proizvajalcev. Japonci so s svojimi dumping cenami ustvarjali na evropskem trgu veliko zmedo, zaradi česar so jim nadaljnji pristop z novimi omejitvami skoraj popolnoma onemogočili.

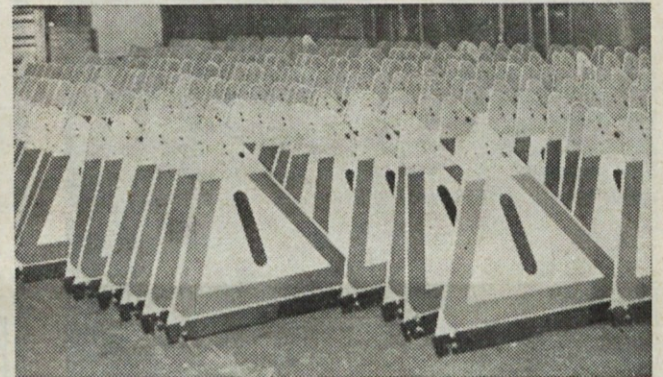
G. Voigt je iz tega razloga izrazil željo, da bi mu pričel enak trikotnik izdelovati Saturnus, pri tem pa je postavil tudi odkupno ceno.

Naš razvojni sektor se je zadeve temeljito lotil. Ker so obstajali določeni problemi pri osvojitvi enakega sistema nog trikotnika, sta se naša konstruktorja tovariša Sekirnik in Ljubeljšek lotila rešitve tega vprašanja na popolnoma nov, do sedaj še

nikjer uporabljen način. Sama rešitev je bila tako nova, da smo jo prijavi pri Patentni pisarni in bomo zaščitili tudi v vseh tistih državah, v katerih namerava g. Voigt prodajati te varnostne trikotnike. Te države so na področju organizacij EFTA in EGS (evropska gospodarska skupnost).

Na podlagi izdelanega vzorca trikotnika smo od kupca

prejeli naročilo za dobavo 10.000 trikotnikov v vrednosti 54.000 DM, s tem, da ga bomo dobavili do 15. maja 1965. Takšno naročilo je prišlo sicer že prej, postalo pa je dokončno, ko nam je kupec odprl akreditiv v začetku aprila. V res kratkem roku 60 dni sta naš razvojni sektor in obrat tehničnih predmetov dala od sebe vse, da sta do postavljenega roka v

Prvi seriji bodo prav gotovo sledile še druge

Letni dopusti po novem zakonu o delovnih razmerjih - nobene bistvene spremembe

Po dosedanjih predpisih se je letni dopust odredil predvsem na osnovi delovne dobe delavca. Novi temeljni zakon o delovnih razmerjih, ki velja od 8. aprila 1965 dalje, pa predpisuje, da se pri določanju višine letnega dopusta upoštevajo razen delovne dobe predvsem delovni pogoji, kakor tudi socialne prilike delavca in trajnejši uspehi pri delu. Povsem razumljivo in pravično je, da se upoštevajo vsi navedeni kriteriji pri določanju letnega dopusta delavcem in delavkam, kar jasno sledi iz podrobnejše obravnave posameznih kriterijev.

Teža in napornost dela ter vpliv dela in delovne okolice so vsekakor važni činitelji, ki pridejo razen ostalih v poštev pri določanju višine dopusta. Pri tem lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je tovarna Saturnus ta kriterij že do sedaj upoštevala in letni dopust primerno zvišala tistim delavkam in delavcem, ki so bili zaposleni pri težjih delih ali so delali v slabših delovnih pogojih kot na primer brusilcem v brusilnici galvane in brusilcem cinkovih plošč, varilcem, kalilcem, kurjačem, rez-zato dosedanja dodatek letnega dopusta tem delavcem

znižal od 6 delovnih dni na 3. Brusilcem v brusilnici galvane (nadaljevanje na 3. strani)

celoti pripravila in izdelala naročeno količino.

Trikotnik je dobil v Zah. Nemčiji naziv »Warna«. Pod tem imenom in s potrebnimi letaki, prospekti so ga propagirali v Nemčiji pri 25.000 trgovskih podjetjih, servisnih delavnicah, bencinskih črpalkah itd. Poleg tega ga bo g. Voigt razstavljal na sejmu v Frankfurtu, na prostoru, dolgem 9 metrov. S tako propagando upamo on in mi, da bo trikotnik naletel na dober odmev pri končnih potrošnikih in da se bodo naročila vrstila v bodoče bolj pogosto v količinah po 10.000 trikotnikov, še posebej, ker bo po dobri obdelavi nemškega tr-

(nadaljevanje na 6. strani)

PREBERI TUDI TI!

TESNI STIKI Z INOZEMSKIMI PODJETJI NAM LAHKO SAMO KORISTIJO, stran 2 — »PISARNE« ALI PISARNE, stran 2 — USPEŠNA KRVODAJALSKA AKCIJA, stran 3 — DOPUSTI SO SPET PRED VAMI, stran 4 — ZA BOLJŠE UČNE USPEHE — VIŠJE NAGRADE IN STIPENDIJE, stran 5 — VSAKEMU SVOJE — PAROLA V ZLOGLASNEM BUCHENWALDU, stran 6 — JOJ, KAKO BOLI, stran 7 — NAŠ ŠOPEK ZA ANICO IN FRANCA, stran 7 — ZA RESEVALCE KRIZANK, stran 8

Občni zbor sindikata . . .

Nadaljevanje s 1. strani

Materialne stroške smo uspeli zmanjšati za 2 odstotka, kar je nedvomno presenetljiva ugotovitev.

Referat nakazuje nekaj rešitev za ublažitev gospodarske krize in predvsem pomanjkanja deviz. Predlaga naj bi se skušali preusmeriti na proizvodnjo tistih izdelkov, ki zahtevajo sorazmerno največ človeškega dela. Čim hitrejša preusmeritev na izdelke, ki vsebujejo dosti živega dela, zahteva tudi spremenjen odnos do kooperantov in s tem v zvezi do izkoriščenosti lastnih proizvodnih zmogljivosti.

Sedaj se dostikrat dogaja, da zaposluje koope- rante s tistim delom, ki bi ga ob boljšem izkoriščanju proizvodnih kapacitet, lahko opravili sami. Kljub težavam, ki nastajajo, še vedno pozabljamo, da koope- ranti ustvarjajo dobiček, ki bi v primeru, da bi delo opravili sami, ostal nam.

S tem ne trdim in se ne zavzemam za to, da moramo zaradi nekaj dinarjev večjega dobička opravljati vsa dela sami, da bi zato morali mogoče ustvarjati nove proizvodne zmogljivosti.

Prepričan pa sem, da so dela, ki jih dajemo koo- perantom in bi jih vendar lahko opravili doma. S tem bi bolje izkoriščali proizvodne kapacitete, prav gotovo bi še intenzivneje iskali notranje rezerve in kar je najvažnejše, delovni čas in vrednost živega dela bi se povečala.

Menim, da v trenutni devizni situaciji ni pametno proizvajati tak asortiment, v katerem je poraba naših deviznih sredstev precejšnja. Preusmerimo se na tiste in take izdelke, za katere nam bodo potrebni material zagotovili kupci. Pa naj si bo to iz uvoza ali domače proizvodnje.

Tovariš Viktor Sagmajster se je v svoji razpravi dotaknil dela sindikalnih pododborov. Poudaril je predvsem važnost za dosledno kadrovanje v vodstva sindikata po ekonomskih enotah

Prav gotovo je dodeljena devizna kvota največ, kar smo si, da tako rečem, mogli izboriti. Manjko deviznih sredstev bomo morali nadoknaditi s povečanjem direktnega izvoza in z ureditvijo udeležbe pri deviznih sredstvih, ustvarjenih z indirektnim izvozom.

Nakazana rešitev sicer ni nikakršna nova ideja, menim pa, da bomo morali še več smelih prizadevanj usmeriti v povečanje našega direktnega izvoza. Merilo za napore pri izvozu nam ne sme biti samo planska obveza, ampak nam mora biti merilo pomanjkanje deviznih sredstev, ki jih bomo morali sami nadoknaditi.

Večji izvoz je nujnost, katere se moramo zavedati vsi in za katero moramo tudi vsi vlagati največje napore. Zavedati se moramo, da nam bo le večji izvoz omogočil uvoz reprodukcijskega materiala, kar pomeni nemoteno delo in ekonomski obstoj.

Ko referat analizira problematiko samoupravljanja, se najprej dotakne birokratskega odnosa do dela samoupravnih organov in njihovih članov. Nadaljuje z organizacijskimi in drugimi tehničnimi problemi ter se nato ustavi na nekaterih vsebinskih vprašanjih, kjer pravi:

Prej sem govoril o nekaterih organizacijskih vprašanjih, ki pospešujejo ali pa zavirajo razvoj samoupravnih organov, z vidika aktivnega dela njihovih članov. Ti pojavi so predvsem zunanega, da tako rečem manifestativnega značaja kljub temu, da lahko zelo vplivajo na uspešnost dela organov samoupravljanja. Gre pa predvsem za osnovno vprašanje ali je neposredni proizvajalec v takem položaju, da je v

Nadaljevanje na naslednji strani

Tesni stiki z inozemskimi podjetji nam lahko samo koristijo

- Le ime je ostalo od majhnega podjetja, ki ga je v prejšnjem stoletju ustanovil Joseph Lucas v Birminghamu. Izdeloval je kolesarske zvonce in karbidne svetilke in iz tega je nastal današnji industrijski trust J. LUCAS LTD.

To je danes ena najbolj znanih angleških industrij, sodi med vodeče v svetu ter je na tem področju največja v Evropi. Firma LUCAS se ukvarja s proizvodnjo razne opreme za vse vrste transportnih sredstev, pa naj bo to na cestah, tirnicah ali v zraku, na vodi ali v vodi.

Svoje delovanje je firma LUCAS razširila po vsem svetu in ima podružnice v Indiji, Avstraliji, dobavlja pa svoje izdelke tudi v dežele, ki imajo najbolj razvito avtomobilsko industrijo ter tudi svoje firme za proizvodnjo opreme. Ta industrijski trust zaposluje 60.000 delavcev.

V svoji organizaciji ima LUCAS poleg proizvodnih obratov zelo močno razvite organizacije za raziskave in razvoj.

LUCAS sestavljajo: Kot vidimo, je prva v skupini LUCAS (Electrical) LTD. V tej skupini je združeno v eni organizaciji več tovarn, ki se ukvarjajo z elektriko na motornih vozilih, sem pa sodita tudi razsvetljava in signalizacija.

Naša tovarna ima že več kot osem let dobre stike s firmo LUCAS, ki nam je v tem času nudila že mnogo pomoči. Zastopniki in praktikanti naše tovarne so bili vedno lepo sprejeti in so dobili vse ustrezne informacije. G. C. W. Spencer, ki deluje v razvoju LUCASA, je bil

večkrat v naši tovarni kot ekspert na področju žarometov in svetilk ter nam je pomagal v svetlobnem laboratoriju in tudi pri razvoju.

Za letos je predvideno, da bo prišel v našo orodjarno ekspert iz orodjarne tovarne LUCAS g. Middleton, ki bo svetoval pri izboljšanju or-

tem obiskom pokazal prijateljsko zanimanje firme LUCAS za sodelovanje s Saturnusom tudi v prihodnosti. Med obiskom si je ogledal našo proizvodnjo ter z vodstvenimi kadri razpravljal o perspektivnih nalogah in odgovarjal na nekatera vprašanja, ki zadevajo vodenje naše

Med dvodnevnim obiskom si je g. Davidson ogledal vse naše obrate in imel več razgovorov z vodstvenimi delavci. Na sliki g. Davidson v razgovoru z generalnim direktorjem tovarišem Rakuščkom in tehničnim direktorjem ing. Verčkom

organizacije v proizvodnji orodij. Kadri v naši orodjarni se pripravljajo na njegov prihod.

21. maja je obiskal našo tovarno komercialni direktor J. LUCASA (Electrical) LTD. g. C. P. D. Davidson ter je s

proizvodnje in same tehnološke procese.

Nadejamo se, da bo ta obisk še povečal stike, ki jih imamo s to svetovno firmo ter da bo važen za naše bodoče delo.

LOVRO VERČKO

LUCAS

JOSEPH LUCAS
(ELECTRICAL) LTD.

C.A.V.

C.A.V. LTD.

G

GIRLING LTD.

R

ROTAX LTD.

LUCAS GAS TURBINE EQUIPMENT

LUCAS GAS TURBINE EQUIPMENT LTD.

LUCAS INDUSTRIAL EQUIPMENT

LUCAS INDUSTRIAL EQUIPMENT LTD.

GEB

G. & E. BRADLEY LTD.

Dandanašnji se človek navdušuje za najrazličnejše reči. Tako se eni navdušujejo za šport, drugi za gostilno, ženske za modne novosti in norosti, otroci za kajenje cigaret to — »imenitno« — navado odraslih itd. Vse je v redu, dokler človek s svojim početjem ne škoduje sočloveku. Pri nas se nekateri na-

Kozerija Pisarne „ali pisarne?“

navdušujejo za velikanske abnormalne pisarne. Razumljivo je, da se jih ne veselijo tisti, ki morajo v njih delati in poslušati ropot strojev in vpitje v telefonske slušalke.

Ali imajo take pisarne kakšno prednost ali so samo modni krik iz bogatega Zahoda? V en prostor tako natrpmo do 30 ljudi. Vsi razgovori, ropot pisalnih in računskih strojev, zvonjenje telefonov in telefonski razgovori ustvarjajo hrup, ki človeka zelo moti pri zbranem

umskem delu. Znano je, da bolnik kasneje ozdravi v bolnišnici ob prometni cesti, da se otrok slabše uči v šoli, če ni miru in da hrup negativno vpliva na človekovo počutje in živce. Če bi lahko statično ugotavljali zdravstveno stanje in uspeh dela oseb, ki delajo v mirni okolici in tistih, ki delajo v ropotu, bi se pri zadnjem gotovo pokazale negativne posledice. Zamislimo si samo medkrajevne pogovore, ko sobesednika komaj slišiš, pa ti v pisarni istočasno še eden levo in eden desno vpije v telefon, da potem res ni mogoče normalno končati razgovora.

Druga stvar je v taki pisarni zrak. Nekateri imajo radi čist in svež zrak, drugim pa prija zakajen in vroč. Tako ni nikoli mogoče vsem ugoditi in se del osebja stalno neugodno počuti, kar slabo vpliva na delovni uspeh. Stavbe z velikimi okni oziroma steklenimi stenami so res moderne, lepe; in prostorji so dobro osvetljeni. Taki prostori pa imajo slabo izolacijo in so poleti zelo vroči, pozimi pa mrzli. Z našimi napravami za ogrevanje in hlajenje jim nismo kos, ker pozimi običajno zmanjka pare (in premoga) in ljudje delajo v samo ventilator dela preprih, da je še več prehladov. V takih sodobnih stavbah bi morale biti klimatske naprave, ki zrak avtomatično hladijo ali ogrevajo po potrebi. Ne kaže kopirati stvari, ki jim nismo tehnično dorasli, ker tako delovnemu človeku več škodujemo kot koristimo. In prednosti tako velikih pisarn? Prihranek na prostoru za nekaj miz, prihranek eden desno vpije v telefon, da potem res ni mogoče pregled šefa (ki je običajno normalno končati razgovora. Res revne prednosti v primeru z negativnimi posledicami. Cilj socialistične družbe je, da se človek na delovnem mestu čim bolj počuti, da je zdrav, da z majhnim trudom in z veseljem dela ter da doseže kar največji uspeh. Res je škoda, da ne moremo tudi v obratih zaradi tehnoloških razmer zmanjšati hrupa, ki tako neugodno vpliva na delavca in je zato največji nesmisel, da brez potrebe kopiramo krik Amerike, ker ga

Lopold URAJNAR

Letni dopusti po novem zakonu...

(nadaljevanje s 1. strani)

kalcem, spajkalkam itd. Tem delavcem se je že do sedaj priznal večji letni dopust za 2 do 6 delovnih dni, kot je bila pač ocenjena teža njihovega dela oziroma njihovi delovni pogoji ali vplivi dela in delovne okolice. Ta povečanja so z manjšimi popravki ostala še v veljavi. Glede na nekatere spremenjene pogoje so bili namreč ustrezni popravki potrebni. Tako so se precej izboljšali delovni pogoji v delavnici za vakuumsko napajanje in se je vane in brusilcem cinkovih plošč, kot tudi delavcem v eluksirnici se je priznal celo večji dodatek od dosedanjega in znaša 5 delovnih dni. Delavcem v tiskarni se je določilo povišanje od 2 na 4 delovne dni po predhodni razporeditvi DS EE.

Letni dopust višji za 4 delovne dni pripada še varilcem, kalilcem, delavcem v lužilnici itd. Slede delavci v galvanii, brusilci orodjarne in drugi. Tem pripada 3-dnevno zvišanje na delovne pogoje. Končno pripada dodatek za 2 delovna dneva tudi spajkalkam, rezkalkam in strugarjem litoželeznih plošč in drugim, ki delajo v podobnih delovnih pogojih.

Naša tovarna je že do sedaj upoštevala tudi socialne prilike pri določanju dopusta. Tako se je invalidom glede na stopnjo njihove invalidnosti zvišal njihov letni dopust za 2, 4 ali 6 delovnih dni in to ne glede na delovno mesto, ki ga zasedajo. Isto je obveljalo še nadalje s spremembo, da se invalidnost pod 30% ne upošteva. V poštev pride torej samo invalidnost od 30% navzgor. Višji letni dopust znaša 2 dni za invalide od 30% do 50%, 4 dni za invalide od 50% do 75%, 6 dni pa za invalide s 75% ali večjo invalidnostjo.

Kot posebne socialne prilike, ki so se upoštevale že do sedaj za povečan dopust, navajamo še položaj delavk — mater. Materam se je zaradi pomoči pri vzreji in vzgoji otrok dopust povišal od 2 do 6 delovnih dni, in sicer dobi mati z otrokom do 8 mesecev stariim 2 delovna dneva, mati z dvema ali več otroki stariimi do 7 let pa prejme za vsakega po 2 delovna dneva, vsega skupaj pa največ 6 de-

lovnih dni. Dosedanja zadevna ureditev je ostala nespremenjena.

Pri zvišanju rednega dopusta se upošteva tudi večja odgovornost delavca, ki je povezana z njegovim delovnim mestom. Dodatki dopusta za delavce z večjo delovno odgovornostjo znašajo od 2 do 6 delovnih dni. Ti so bili upoštevani že do sedaj z dopolnitvijo, da se prizna tudi predelavcem dodatek 2 delovnih dni. Slede oddelkovodje in vodje samostojnih oddelkov, šefi EE ter ostali vodilni uslužbeni z ustreznimi dodatki glede na njihovo odgovornost.

Delovna doba je enako eden od kriterijev pri določanju dopusta. Pri tem poudarjamo, da se v smislu določil novega zakona vračuna sedaj v to delovno dobo ves čas, ki se šteje delavcu za pokojnino, tako tudi dvojni leta in ne samo čas dejanske zaposlitve. Naša tovarna ni spremenila dosedanjega obračunavanja delovne dobe za letni dopust, ker bi vsaka sprememba dosedanjega načina prizadela prav delavce z višjo delovno dobo. Tako pripada delavcu kot do sedaj

od 0 do 5 let delovne dobe	14 dni letnega dopusta
od 5 do 15 let delovne dobe	18 dni letnega dopusta
od 15 do 25 let delovne dobe	24 dni letnega dopusta
od 25 let dalje	30 dni letnega dopusta

Končno moramo omeniti še trajnejše uspehe delavca pri delu, ki tudi vplivajo na določanje višine njegovega dopusta. Vsekakor je pravilno, da se delovni uspehi delavca upošteva ne samo pri nagrajevanju, temveč tudi pri dopustu. Vendar je predpisan pogoj, da se upošteva za dopust samo uspehi trajnejše narave. Zato je bilo sklenjeno, da bodo morali vodje posameznih EE najprej ugotoviti take primere in jih z utemeljitvijo poslati v odločanje upravnemu odboru. Za trajnejše

Uspešna krvodajalska akcija

- 28. maja 1965 je bila v našem kolektivu krvodajalska akcija. Ze 14 dni prej se je sestal Izvršni odbor sindikalne podružnice naše tovarne in sklenil, da bo skupaj z OA prevzel to nalogo.

Po EE smo imeli sestanke, kjer smo razložili, kako zelo je vsej naši družbeni skupnosti in nam samim potreb-

no to zdravilo, ki ga ne more proizvajati nobena tovarna.

Člani našega delovnega kolektiva so se tej humani akciji polnoštevilno odzvali. Prijavilo se jih je 233. Ta dan je bilo pred našo tovarno zelo živahno. Dvakrat je odpeljal darovalce avtobus Zavoda za transfuzijo, precej pa se jih je odpeljalo na kraj odzemanja tudi s kolesi. Natančneje, kako je tekla akcija pri samem odvzemu, koliko članov je kri dejansko dalo in kakšna je statistika po oddelkih in EE, bomo poročali v naslednji številki. Do tedaj bodo namreč opravljena že vsa statistična dela in bo stanje popolnoma jasno.

Vsem pa, ki so se prijavi za to humano akcijo, ne glede na morebitno kasnejšo odklonitev, se v imenu ponesrečencev iskreno zahvaljujemo.

JOZE ARH

no to zdravilo, ki ga ne more proizvajati nobena tovarna.

Člani našega delovnega kolektiva so se tej humani akciji polnoštevilno odzvali.

Prijavilo se jih je 233. Ta dan je bilo pred našo tovarno zelo živahno. Dvakrat je odpeljal darovalce avtobus Zavoda za transfuzijo, precej pa se jih je odpeljalo na kraj odzemanja tudi s kolesi. Natančneje, kako je tekla akcija pri samem odvzemu, koliko članov je kri dejansko dalo in kakšna je statistika po oddelkih in EE, bomo poročali v naslednji številki. Do tedaj bodo namreč opravljena že vsa statistična dela in bo stanje popolnoma jasno.

Vsem pa, ki so se prijavi za to humano akcijo, ne glede na morebitno kasnejšo odklonitev, se v imenu ponesrečencev iskreno zahvaljujemo.

MAJDA GORŠE

Občni zbor sindikata...

Nadaljevanje s prejšnje strani

vsakem trenutku neposredno povezan z dogajanjem oziroma ali se tako povezanega čuti.

S tem hočem reči, da moramo v sistemu samoupravljanja zagotoviti tak položaj naših delavcev, v katerem bodo občutili, da je boljše oziroma slabše gospodarjenje ali boljše oziroma slabše življenje odvisno prvo od kvalitete dela vsakega posameznika, drugič od racionalnega gospodarjenja z ustvarjenimi sredstvi.

Da bomo postavili naše upravljalce v aktiven odnos do proizvodnje in gospodarjenja — delitve, moramo v našem delu vzpostaviti tak sistem, ki bo od posameznika zahteval aktiven odnos, se pravi stalno razmišljanje o proizvodnih vprašanjih, o tehnologiji, storilnosti, seveda tudi o produktivnosti in o tem kako čim boljše gospodariti z ustvarjenimi sredstvi.

Določanje politike v proizvodnji ali delitvi mora biti resnična pravica, oziroma vsakdanje življenje članov kolektiva.

Tu se moramo opreti na Engelsovo idejo, v kateri pravi, da mora biti sprejemanje odločitev demokratično in da mora biti izvrševanje sprejetih odločitev dolžnost vseh, ki so pri sprejetju sodelovali.

Zavedati se moramo, da tak položaj sproča iniciativno delavce in da tak položaj zagotavlja njihovo privrženost pri izvrševanju. Samoupravljanje je torej važna faza v procesu osvobajanja delovnih ljudi in kot tako tudi predpogoj za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov.

Moramo pa ga pravilno pojmovati, zaupati moramo v že zelo zrelo zavest delavcev, ki so sposobni razumeti naše procese in se za njihov razvoj tudi dosledno boriti.

V prihodnosti bomo morali samoupravljanje krepiati predvsem z uveljavljanjem ekonomskih enot. V referatu so obdelana najrazličnejša vprašanja, med njimi tudi naslednja:

Delegati so z veliko pozornostjo in zanimanjem sledili delu občnega zbora. Prepričani smo, da jim bo ta občni zbor pomenil dobro orientacijo pri nadaljnjem družbenem delu

Delitev odgovornosti po EE je več kot nujna, biti mora povezana z interesi posameznega proizvajalca in upravljalca, kajti le v tem vidimo pravičen razvoj podjetja. Postavlja pa se vprašanje objektivnega odločanja o vseh ostalih problemih.

Prepričani smo, da moramo pri nadaljnjem razvoju začrtati jasna pota našim službam v EE, ki delajo na analizah poslovanja.

Poskrbeti moramo, da bomo dobro uredili notranjo delitev in zajemanje stroškov na eni strani, na drugi pa bomo morali povedati, kakšna so posamezna odstopanja v EE. Verjetno nam ne bo nihče zameril, če lahko odkrito povemo, da nam je trenutna zadržanost pri delitvi dohodka po ekonomskih enotah le opravičena, kajti na žalost moramo priznati, da nam manjka vrsta elaboratov in pravilnikov, ki bi urejevali zdrave ekonomske odnose.

Naš cilj naj ne bo samo to, da bomo razvijali načela delitve po EE, temveč moramo doseči to, da forsiramo organizacijo dela in tehnologijo proizvodnje. Zavedati se moramo, da ni proizvodnje brez dobre organizacije, naša naloga pa je temu vprašanju posvečati veliko pozornost.

Trditvi sicer ne smemo, da za organizacijo proizvodnje ni bilo storjeno ničesar, kar bi izboljšalo stanje, vendar vse pre malo. Kajti mnogokrat ugotavljamo, da zapravljamo veliko delovnih ur zaradi slabe priprave proizvodnje.

Nadaljevanje na naslednji strani

ZAHVALA

Ze leta 1930 sem morala kot najstarejši otrok številne družine v svojem 16. letu stopiti na pot mnogih in si iti iskat tkruha. Ker mi je bila sreča naklonjena, sem kmalu dobila službo v Saturnusu. Vendar takrat samo za 6 tednov. Od leta 1930 pa do leta 1965 sem bila prisiljena še večkrat prekiniti delo. Vendar naj bo žalostnih spominov dovolj, saj sem doživela v Saturnusu tudi veliko lepega. Posebno me večje spomini na konzervni oddelek v obratu Zalog, kjer sem dočakala kot delavka in mati štirih otrok pokojnino.

Ob tej priliki se želim zahvaliti še celotnemu kolektivu obrata Zalog, tovarišu Dernovšku, predelavcem in vsem ostalim sodelavkam in sodelavcem za preleto darilo. Ob njem se vas bom vedno spominjala.

Se enkrat lepe pozdrave celotnemu kolektivu tovarne SATURNUS.

Marija MAHKOVEC

Nadaljevanje s prejšnje strani

Tu se nimam namen ozirati na tisti del administrativne priprave, ki izhaja pred začetkom določenega artikla, temveč na tisto, za katero vsi tako zveneče poudarjamo, da je slaba itd.

Postavlja se vprašanje, kdo je pravzaprav priprava proizvodnje, ali nismo to vsi tisti, ki smo prišli v Saturnus, ali je to le samo del ljudi, ki dela na tem področju. Celotni tehnični in ostali strokovni uslužbenci smo odgovorni za organizacijo in disciplino v proizvodnji. Zato tudi menim, da nima nobenega smisla govoriti, da se nekdo na pripravo proizvodnje ne spozna.

Čestokrat pozabljamo, da je proizvodnja tako organiziran mehanizem, da ga ni mogoče spreminjati z besedami, temveč s preštudiranimi metodami.

Vzporedno s tem, ko obravnavamo probleme proizvodnje, ne moremo mimo dejstva, da ne bi obdelali planiranja. Že nekaj časa ugotavljamo, da je proizvodnja prerastla stare oblike planiranja. Nedvomno je planska služba temelj dobre organizacije dela, seveda samo v doslednem spoštovanju in brez kakršnih koli spreminjanj plana. Čestokrat razmišljamo o problemih, ki nam jih povzročajo spreminjanje operativnih planov, tu se moramo vprašati, kakšni so potem naši operativni plani.

Neradi priznavamo, da naši plani niso izdelani na študijskih osnovah, ker ne upoštevamo v mnogih primerih možnosti proizvodnje, dolžine tehnoloških postopkov, različnih proizvodnih zmogljivosti EE itd.

Seveda moramo pri obravnavi tega problema upoštevati objektivne in subjektivne pogoje, da pa v končni fazi botruje tem problemom delo posameznikov in strokovnih služb.

Mi gledamo v planski službi samo na ugotavljanje vrednosti predvidene proizvodnje in evidentiranje proizvodnje nekega obdobja. Planske službe pa nimajo samo neke analitične naloge, temveč morajo sestaviti temeljito preštudirane in trdne operativne plane, z vrednostmi in roki.

Za zagotovitev doslednega izvrševanja sprejetih planov, pa bi morale te službe izdelati še detajlnejše plane gibanja surovin do končnega izdelka, kar pomeni, da bi morali izdelati plane usklajevanja posameznih del. Kot rečeno, planske službe ne morejo uspešno opravljati svojega dela, če imajo nalogo samo evidentirati proizvodnjo in nimajo potrebnih pristojnosti za operativno poseganje v proizvodnjo z namenom dosegati čimboljše proizvodne rezultate.

V zadnjem delu razpravlja referat o vplivu kadrovske politike, izobraževanja in obveščanja na dobro samoupravljanje. Referat ugotavlja naslednje:

Organi samoupravljanja kakor tudi sindikalna podružnica temu problemu posvečajo kar največ pozornosti. Izobraževanje članov kolektiva in usposabljanje novih strokovnih kadrov v podjetju se že nekaj let dokaj načrtno odvija. V poklicnih strokovnih šolah imamo 85 učencev kovinske in grafične stroke. Na rednih visokih, višjih in srednjih šolah pa imamo 23 študentov. Poleg tega se izobražuje na rednih večernih strokovnih šolah še 54 članov kolektiva, ki v dopoldanskem času redno opravljajo svoje delo.

Tudi razni strokovni in družbeno ekonomski tečaji in seminarji, ki jih imamo v delovnem kolektivu, mnogo pripomorejo, da neposredni upravljavci lažje spoznavajo problematiko, s katero se srečujejo na sejah samoupravnih organov. Verjetno pa se bomo morali te oblike izobraževanja članov kolektiva lotiti še v širšem obsegu, ker le s poglobljanjem splošnega in družbeno ekonomskega znanja proizvajalcev utrjujemo in kvalitativno izboljšujemo naš samoupravni sistem. Za vse te oblike strokovnega in družbeno ekonomskega izobraževanja podjetje letno porabi okoli 25 milijonov. Ta sredstva CDS podjetja vsako leto na svoji redni seji na podlagi programa izobraževanja namensko določi za izobraževanje. Toda ta sredstva so bila vse do lanskega leta, ko je bilo moč namensko porabiti za izobraževanje samo 1,5 odstotka od bruto izplačanih osebnih dohodkov še vedno premajhna, ter smo rabil za izobraževanje sredstva še iz ostalih skladov. V letošnjem letu, ko je možno rabiti za izobraževanje 2,5 odstotka od bruto izplačanih osebnih dohodkov, se je prvo zgodilo, da bi bila ta sredstva dovolj velika, toda sedaj se je pojavilo drugo vprašanje. Občinske skupščine mestnega področja Ljubljane so prejele nekakšno priporočilo, po katerem naj bi gospodarske organizacije 1,5 odstotka sredstev za izobraževanje združile v skupni sklad za financiranje strokovnega šolstva. Toda to priporočilo ni ostalo samo priporočilo, temveč so bile gospodarske organizacije skoraj prisiljene podpisati pogodbo, na podlagi katere bi morali 1,5 odstotka izločiti v skupni sklad. 1,5 odstotka predstavlja pri nas 24 milijonov, 2,5 odstotka pa cca 40 milijonov, torej našemu podjetju bi ostalo manj sredstev za izobraževanje kot jih je imelo v prejšnjih letih kljub temu, da je sedaj odstotek povečan.

Sklepi občnega zbora sindikata

- Za obdobje, v katerem je bil letošnji občni zbor naše sindikalne podružnice je značilno, da se na vseh področjih družbenega in gospodarskega življenja uresničujemo
- sklepi kongresov ZK in ZSJ. Vsi napor naše družbene skupnosti so usmerjeni v izpopolnjevanje in utrditev družbenega samoupravljanja ter v odpravljanje težav v gospodarstvu.

● Zato je razumljivo, da se je letošnji občni zbor posvetil predvsem samoupravnim in gospodarskim vprašanjem, skušal jih je analizirati in nakazati glavne naloge, ki nas čakajo v najbližji prihodnosti.

● Uresničevanje temeljne socialistične načela o delitvi po delu zahteva od samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij, predvsem sindikata, solidno znanje in sposobnost ločiti prava merila za delitev po delu od nepravilnih pavšalnih, linearne delitve itd.

● Za resnično uveljavitev načela delitve po delu so potrebni temeljitji elaborati.

● Sindikalna organizacija si bo v prihodnosti prizadevala še bolj izpopolnjevati sistem delitve po EE, ki mora biti naš glavni cilj za čimbolj pravično delitev. Prav tako pa si bomo morali prizadevati za popolno uveljavitev in izpopolnjevanje stimulativnega nagrajevanja.

● Izvršni odbor sindikalne podružnice mora v bodoče še tesneje sodelovati z organi samoupravljanja v okviru celega podjetja. Prav tako mora izvršni odbor zagotoviti najtesnejše sodelovanje sindikalnih pododborov z organi delavskega samoupravljanja v EE.

● Svojo dejavnost mora razširiti na področje gospodarskega in družbenega življenja kolektiva. Če hočemo, da bo tem nalogam kos, mora v svojo dejavnost vključiti čim več ljudi, ki bodo s svojo voljo in delom v komisijah zagotovili vsestransko politično dejavnost sindikalne organizacije.

● Naša organizacija mora skoraj zasedeni. To vidimo iz stalno spremljati gospodarski

razvoj kolektiva in kot tribuna vseh članov sproščati prizadevanja slehernega za doseganje enakih delovnih uspehov, oziroma še boljših.

● Boljšega prizadevanja pa ni mogoče doseči s povečanjem fizičnega napora neposrednih proizvajalcev, ampak je treba v prvi vrsti razvijati sodobno organizacijo dela, uvajati mehanizacijo ter zagotoviti moderno tehnologijo proizvodnje.

● Sodoben način proizvodnje zahteva večjo strokovnost naših proizvajalcev.

● Za doseg tega je potrebno organizirano prizadevanje vseh družbenih in političnih organizacij ter strokovnih služb pri strokovnem in splošnem izobraževanju.

● Posebno bomo morali poskrbeti za to, da bomo razvijali delo v pododborih ter krepili njihovo vlogo pri formiranju stališč EE.

● Važna naloga, ki stoji pred temi odbori, pa je izdelava poslovnika sindikalne podružnice, kateri naj zagotovi mesto in vlogo pododborov v EE.

Dopusti so pred nami

- Nestrno se ozirajo mnogi v temne oblake, iz katerih lijejo curki dežja in razmišljajo, kakšno bo vreme, ko bo prišel čas odhoda na morje, v hribe, na dopust. Sredi junija bodo sprejeli prve goste počitniški domovi v Lošnju in Kranjski gori, pa tudi domovi počitniške skupnosti Moste-Polje v Crikvenici, Portorožu in Bohinju bodo na voljo prvim dopustnikom.

Čeprav je letovalo na Rovtari že veliko ljudi, ni ta počitniški dom še toliko znan med našimi člani. Poznajo ga le tisti, ki radi hodijo po hribih, bodisi pozimi ali poleti. Za take je dopust v hribih nekaj, o čemer govore že več mesecev pred odhodom. Prvič v letošnji sezoni je uspelo komisiji za oddih zagotoviti našim članom letovanje v Umagnu, v prijetnih družinskih hišicah.

Priprave za sprejem gostov so že v polnem teku, saj je vsak dom potreben manjših popravil, tako da bo 15. junija vse nared za prve obiskovalce.

Počitniški domovi so že skoraj zasedeni. To vidimo iz

vsil že vplačali. Zadnjim nedočežem so ostala na razpolago še redka prosta mesta v juniju in septembru, medtem ko je v juliju in avgustu težko najti prosto mesto.

Cena dnevne oskrbe je na srečo ostala še na kar vzpodbudni višini. Kljub močno zvišanim vzdrževalnim stroškom znaša za člane kolektiva in njihove najोजje svoje dnevna oskrba 1400 dinarjev. Z upoštevanjem regresa v višini 500 dinarjev pa bo dopustnik vplačal le 900 dinarjev. Regres velja ravno tako za otroke do 10 let. Ti bodo plačali za oskrbo z lastno posteljo polno ceno 900 din, z regresom 250 dinarjev pa le 650 dinarjev na dan. Otroci brez lastnega ležišča pa 600 oziroma z regresom 350 dinarjev.

Tuji gostje bodo morali plačati za odrasle osebe 1800, za otroke z lastnim ležiščem do 10 let starosti 1400 dinarjev in za otroke do 10 let brez ležišča 800 dinarjev. Seveda bo receptor tudi v takih primerih upošteval regres.

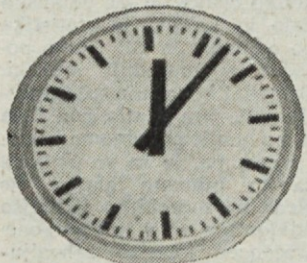
Za vse pa velja doplačilo 200 dinarjev za pranje rjuh. Menjava gostov v Velem Lošnju in v Kranjski gori bo tedenska ali štirinajstdnevna, kot je to običaj že vsa leta. Tudi avtobus bo vozil tako, da bodo dopustniki kar najudobneje potovali, izkoristili pa bodo lahko tudi karte K-15 in se peljali za četrtno ceno na Lošinj.

Z najboljšo željo vsem dopustnikom za lep dopust: »Ce boste zadovoljni, povejte drugim, če ne boste zadovoljni povejte nam!«

JANEZ HERZOG

Z urami je pa res križ

Naš reporter je že pred dva mesecema opazil, da so naše ure zelo »točne«. Zabeležil jih je na filmski trak, tako da vam lahko pokažemo tri najbolj zanimive primerke

Za boljše učne uspehe - višje nagrade in štipendije

- Pomanjkanje strokovnih kadrov je tudi v podjetju Saturnus še vedno pereč problem, ki pa bi bil lahko iz leta v leto večji, če ne bi pristopili k načrtni in sistematični vzgoji lastnih strokovnih kadrov.
- Izredno hiter razvoj Saturnusa zahteva predvsem veliko kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev — orodjarjev, strugarjev, rezkalcev, strojnih ključavničarjev in grafičarjev. Prav te strokovnjake pa na splošno naše gospodarstvo še vedno pogreša.
- Zato ni slučaj, da imamo v poklicnih strokovnih šolah kovinske in grafične stroke 85 učencev.

Tudi ostalih strokovnjakov — inženirjev, tehnikov in ekonomistov nam še vedno primanjkuje. Zato štipendijamo na fakultetah ter srednjih strokovnih šolah 29 študentov oziroma dijakov.

Za šolanje omenjenih študentov, dijakov in učencev v poklicnih šolah izda podjetje letno okoli 15 milijonov dinarjev. Torej sorazmerno velika denarna sredstva. Zato delov. kolektiv povsem opravičeno pričakuje tudi zadovoljive učne uspehe od vseh, ki se v strokovnih šolah usposablja. Vemo pa, da ti uspehi niso vedno najboljši. Se vedno je vse preveč dijakov in učencev z negativnimi ocenami. Analiza učnih uspehov pa je pokazala, da nosijo krivdo za negativne učne uspehe predvsem učenci sami, ki imajo malomaren odnos do šole.

Zato je centralni delavski svet podjetja, ko je konec maja na svoji redni seji sprejel »Pravilnik o štipendiranju« in »Pravilnik o spremembi in nagradah učencev na poklicnih šolah« predvsem upravičeno zahteval, da so nagrade dijakov in učencev v poklicnih šolah odvisne od njihovih učnih uspehov.

Višina štipendij za dijake srednjih šol je mesečno od 7.000 do 25.000 dinarjev, in sicer:

Uspeh	II. razred	III. razred	IV. razred
odličen	21.000	23.000	25.000
prav dober	17.000	19.000	21.000
dober	12.000	14.000	16.000
zadosten	7.000	9.000	11.000

Višina štipendij za študente na visokih in višjih šolah znaša od 12.000 do 30.000 dinarjev, in sicer:

Uspeh	I. letnik	II. letnik	III. letnik	IV. letnik
odličen	23.000	25.000	27.000	30.000
prav dober	21.000	23.000	25.000	28.000
dober	19.000	21.000	23.000	26.000
zadosten	12.000	14.000	16.000	18.000

Civilnopravna razmerja, ki niso delovna

Novi zakon o delovnih razmerjih, novi zakon o podjetjih itd. nalagajo delovnim organizacijam množico zadev, ki jih morajo samostojno urediti s svojimi predpisi. Tako bo imela nova komisija polno dela, ki bo po obsežnosti mogoče celo večje, kot je bilo ob sprejemu statuta.

Delavski svet je na seji 26. maja 1965 imenoval stalno komisijo za spremembe in dopolnitve statuta in ostalih samoupravnih aktov.

V komisijo so bili imenovani: dr. Alojz Jama, Anton Zobjek, Miloš Mikolič, Bernard Potočnik, Ivanka Margon.

Pri spremembi statuta bo potrebno popolnoma na novo

Uspeh	I. razred	II. razred	III. razred
odličen	10.000	12.000	15.000
prav dober	9.000	10.000	12.000
dober	8.000	9.000	10.000
zadosten	7.000	8.000	9.000
nezadosten z eno nezadostno oceno	6.000	7.000	8.000

Posebno ugodnost daje novi Pravilnik o štipendijah študentom in dijakom tudi s tem, da lahko dijak oziroma študent zaprosi gospodarsko organizacijo za posojilo pod ugodnejšimi pogoji in z delno povračilno obvezo. Dijak ali študent, ki bo prejel posojilo, ga bo vračal, ko bo nastopil redno delovno razmerje.

Dijak ali študent bo moral glede na uspehe, ki jih je dosegel pri šolanju, vrniti posojilo v sledečih razmerjih. Za odličen uspeh bo povrnil le 50% prejetega posojila, za prav dober uspeh 60%, za dober 70%, za zadosten uspeh 80%. Pri nezadostnem uspehu pa bo moral posojilo vrniti 100%. Ta posojila se bodo obrestovala z 2% obrestno mero.

S tem sistemom želimo dvigniti mesečne prejemke dijakov oziroma študentov, ter na ta način izboljšati njihov gmotni položaj.

Tudi nagrade učencev v poklicnih šolah bodo odvisne od njihovega učnega uspeha (glej zgoraj)

Razen tega pa bodo učenci, ki bodo praktično delali, prejemali za izredne uspehe in

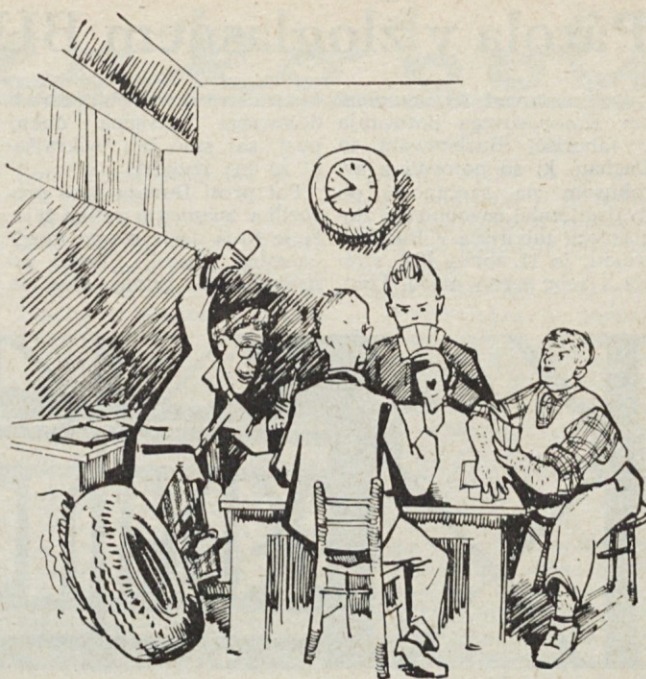
prizadevanje še nagrado do 20.000 dinarjev.

Torej so se nagrade študentov, dijakov in učencev v poklicnih šolah bistveno izboljšale; vsekakor pa želimo, da bo ta sistem stimulativnega nagrajevanja tudi pri izobraževanju našel tisto mesto, kot ga je našel v proizvodnji.

JOZE EINSPIELER

Pet ekip ob žici okupirane Ljubljane

Ze deveto leto zapored je ob dnevu osvoboditve Ljubljane 9. maja manifestativni pohod »Ob žici okupirane Ljubljane.« V tem času se spominjamo tistih krajev in dogodkov v Ljubljani in okolici, ki so v času okupacije

Vsaka podobnost z resničnimi kvartopirci je samo slučajna ...

Z udeležbo na pohodu ob žici okupirane Ljubljane so mladinci dokazali, da se s ponosom spominjajo naše borbe

predstavljali žarišče odpora, pa tudi kraje trpljenja naših ljudi, spominjamo se slovenske zastave na glavni pošti in frančiškanski cerkvi, demonstracij žena, znanih in nezanih ilegalcev, ilegalne tiskarne, pa tudi Urha, Gra-

treningu obiskali Gramozno jamo. Na drugem treningu smo poiskali spominski kamen, ki ga je postavil delovni kolektiv SATURNUSA v bližini Hrastja. Spominski kamen smo lepo očistili in prebarvali, kajti dež in sonce sta že precej zdelala napis. Taki spominski kamni so postavljeni okoli in okoli Ljubljane in označujejo mesta, kjer so Italijani postavili bodočo žico in na ta način skušali odrezati Ljubljano, center OF, od zaledja in partizanov. Za tretji in zadnji trening smo odšli na Urh in si ogledali spominski muzej ter spomenik žrtvam.

Tako smo bili dobro pripravljene na dan pohoda, 9. maj. Naš aktiv je sodeloval na pohodu z 22 člani. Vsaka ekipa je štela 5 tekmovalcev.

Vsak udeleženec je prejel tudi tekmovalne športne copate.

Ob sedmi uri zjutraj smo se vsi zbrali na Trgu revolucije pri »Sidru«, od koder smo odšli na startno mesto v Tolstojevi ulici za Bežigradom. Startali smo kmalu po 8. uri. Ves čas pohoda smo dobro hodili in smo precej skupin tudi prehiteli. Dve naši ekipi pa sta bili kar kmalu v prvih vrstah.

Ob vsej poti je bila tudi služba prve pomoči, katere nihče od nas ni potreboval. Malo bolj so bila seveda utrujena dekleta, saj niso nič zaostajala za fanti, pa smo vendar vsi zadovoljni in veseli prehodili 15 km dolgo pot.

Na cilj, ki je bil na Trgu revolucije, smo prišli okoli 10. ure in smo tako s časom dveh ur izredno zadovoljni. Za uspešen zaključek pa smo se nato še malo povselili na skupnem kosilu pri »Slamiču«. Drugo leto pa bomo zopet prav gotovo med prvimi, ki se bodo prijavili za jubilejni pohod »Ob žici okupirane Ljubljane«.

MILOŠ MIKOLIČ

mozne jame ter vseh žrtev terorja.

Tudi naš mladinski aktiv se že vrsto let udeležuje te tradicionalne prireditve. Letos pa praznujemo tudi dvajseto obletnico zmage nad fašizmom. Tako smo se letos odločili sodelovati v večjem številu. Prijavili smo 4 ekipe za pohod na 15 km dolgi progi.

Ker nismo hoteli, da bi prišli na pohod nepripravljene in bi morda na poti celo omagali, smo se odločili, da bomo imeli tudi nekaj treningov. Da pa ne bi pešali samo zaradi hoje, smo se dogovorili, da bomo na vsakem treningu obiskali določeno mesto, ki je zgodovinsko povezano z bojem Ljubljane za svobodo. Vsi kraji, kjer smo bili, pa so tudi ob trasi, kjer je med okupacijo žica oklepala Ljubljano. Tako smo na prvem

ALOJZ JAMA

Parola v zloglasnem BUCHENWALDU: „Vsakemu svoje“

Večina izmed 26 udeležencev Kompasovega potovanja v taborišču Buchenwald in Dachau, ki so potovali z avtobusom na svečanosti ob dvajsetletnici osvoboditve zloglasnega taborišča v Buchenwaldu, je 11. aprila 1945 stresla s sebe težko moro. Leto,

ki prelaz pa je bil zaradi deževnega vremena dokaj pust, saj smo bili prikrajšani za lep razgled.

Pot proti Dunaju smo prevozili v znamenju velike žeje, ki je brez deviz nismo mogli ustrezno pogasiti. Takoj po prihodu na Dunaj smo se

nem po Janu Husu in nato dalje do Prage. Žal nam na tej poti vreme ni bilo naklonjeno ter je bila sicer lepa pokrajina zavita v dolgočasno sivino, katero so prekinjale številne poljske in gozdne živali — srne, zajci in fazani.

Weimar so namreč zasedle že druge delegacije, ki so prišle pred nami na svečanosti ob 20-letnici osvoboditve Buchenwalda.

Naslednji dan, v soboto, smo se v lepem vremenu odpeljali v taborišče Buchenwald, kjer so tovariši, ki so

pa še ne bi mogel opisati vseh grozot, ki so se dogajale.

Naslednji dan smo se vsi udeležili slavnosti na zbornem mestu v taborišču, od koder so odkorakale delegacije k spomenikom in položile vence v spomin padlim žrtvam. Žal pa po programu potovanja ni bilo več časa ter smo morali na pot proti Münchenu. Vozili smo se po avtocesti in prešli močno zastraženo mejo med obema Nemčijama. V München smo prispeli pozno zvečer ter se dogovorili za obisk taborišča Dachau. Naslednje jutro smo se odpeljali z avtobusom v 19 km oddaljeno taborišče, ki pa je skoraj v celoti podrt. S tovaršem Bečanom sva še našla mesta, kjer so stale barake, v katerih sva bivala med vojno. Postavljeni spomenik je precej skromen, čeprav je bilo tukaj še več žrtev kot v Buchenwaldu. Ogljedali smo si tudi oba krematorija, ki sta spremenjena v muzeji ter le od daleč zbornostno mesto, vhod v taborišče z napisom »Arbeit macht frei«, kopalnico in edino barako, ki je še ostala. Za ogled je bilo na razpolago le malo časa, ker smo morali čimprej na pot proti domovini.

Kmalu po 12. uri smo krenili na najdaljšo etapo našega potovanja in preko Avstrije prišli na Podkorenskem sedlu v Jugoslavijo. Pozna noč je bila, ko smo utrujeni izstopili polni vtisov iz avtobusa, se poslovili in odkorakali vsak na svoj dom.

Zadovoljna in hvaležna podjetju, ki nama je omogočilo potovanje, sva se vrnila s poti, ki nama je vzbudila vse polno težkih spominov in osvežila tisto, kar je bilo in kar se ne sme nikoli več ponoviti.

Janez Herzog

dve, pa tudi dalj časa jim je nemški škorenj kratil pravico do svobode ter jih držal zaprte v razvpitih koncentracijskih taboriščih.

Že v zgodnjih jutranjih urah v sredo 7. aprila, ko smo čakali na odhod avtobusa, so se stari znanci pogovarjali o dogodkih v taborišču. Tik pred odhodom nas je vodič tovariš Žužek prešel, šofer Bogdan pa pognal svoj novi avtobus na skoraj 2300 km dolgo krožno pot. Postanek na Trojanah je žal odpadel, ker je bilo še zaprto, pač pa smo v Mariboru z naglico pojedli vsak svoj golaž z malim pivom in obvezno turško kavo. Prehod na avstrijsko stran je potekel brez posebnosti, tako da smo lahko nemoteno nadaljevali pot do Semeringa. Viso-

nastanili v hotelu, potem pa smo šli na ogled. S tovaršem Bečanom sva imela v žepih vsak po 25 šilingov, vendar sva kaj kmalu dobila občutek manjvrednosti, saj s toliko denarja ne bi mogla kupiti drugega kot nekaj kozarcev piva. Vseeno sva korakala več kot dve uri po mestu ter pasla radovedne poglede po izložbah ter preračunavala šilinge v dinarje in ugotavljala, da so nakupi v Ljubljani cenejši, razen morda večje izbire.

Po dobro prespani noči smo se zbrali naslednje jutro k zajtrku. Po dnevurnem ogledu mesta smo nadaljevali pot proti mejnemu prehodu Znojno. Tu je bil pregled že ostrejši, vendar smo po približno enournem postaniku nadaljevali pot preko moravskih polj proti Taboru, zna-

Prihod v Prago smo nestrpno pričakovali, vendar zaradi meglene in deževnega vremena nismo mogli uživati ob lepem razgledu. Zaradi dežja tudi ni bilo nič z ogledom mesta. Zato smo po večerji popili vsak svoje pivo in odšli k počitku. Naslednje jutro nam je razkazal zanimivosti Prage prof. Bregant, ki sicer živi stalno v Pragi, je pa po rodu Zagrebčan. V kazal mnogo zanimivega. Najpikličih dveh urah nam je pobilj nam je ugajala knjižnica, polna starih knjig in lepih fresk po stenah in stropih. Ob 11. uri smo morali že na pot proti Weimaru v Nemški demokratični republiki.

Malo daljši zadržek na prehodu Altenberg je povzročil, da smo se morali voziti ponoči po avtocesti mimo Weimara do Erfurta, kjer smo imeli rezervirana prenočišča. Približno 20 km oddaljeni

bili zaprti v tem taborišču, hitro našli mesta, na katerih so pred dvajsetimi leti stale njihove barake. Po ogledu taborišča, krematorija in muzeja, smo si ogledali še lepo urejen spomenik več desetisočev pobitih ujetnikov. Skozi vrata glavnega vhoda, na katerem piše »Jedem das seine« je korakalo preko 250.000 ljudi, od katerih je umrlo ali pa je bilo pobitih kar 57.000 ljudi v komaj 8 letih obstoja tega zloglasnega taborišča. Ostali jetniki pa so morali delati po dvanajst ur dnevno najtežja dela, ob neprestanem vpitju, pretepanju, pobijanju. Poleg nemških stražarjev so vneto sodelovali pri okrutnostih tudi jetniki — kriminalci in delomrzneži, ki so bili pogosto še hujši kot sami Nemci.

Če bi človek hotel opisati vse težave, ki so jih prestajali jetniki v taborišču, bi moral napisati debelo knjigo,

Spomeniki ponazarjajo trpljenje, ki so ga preživljali zaporniki

OSEBNE NOVICE

NOVI SODELAVCI

Teodor KRALJ, Miha BERČIČ, Robert KACAR, Anton KRKOVIČ, Efini CUDER, Boris ZORKO, Ludvik HRIBAR, Franc METELKO.

Novim sodelavcem želimo, da bi se v kolektivu prijetno počutili.

ODSLI IZ KOLEKTIVA

Po sporazumu — na lastno željo

Marija JAMAR, Slavko JAGORINEC, Zvonka MAVIČ, Marija FISTER, Frančišek RANCINGER, Ladislava ZAGORC, Milan MIJATOVIČ, Marija VEHOVAR.

Samovoljno

Franc MOZGAN, Fani RISTIČ, Lenčka DUH, Jovan SOLDAT.

POROCILI SO SE

Vida GRIS — poročena BABNIK, Anton LEVSTEK — poročil tovarniško delavko Ano KENDA, Marija GROBIN — poročena NOVAK, Marija GOSPETI — poročena PETRANOVIČ, Marijana JERMAN poročena PINCOLIČ, Ljudmila STIMPELJ poročena TOROMANOVIČ.

Mladoporočenkam in mladoporočencem naše tople želje za srečo na novi življenjski poti.

»GLAS SATURNUSA«, glasilo delovnega kolektiva tovarne Saturnus Ljubljana. Ob železnici 16, tel. 33-666. Ureja uredniški odbor: Jože Finspiler, Janez Herzog, Peter Marn, Janez Ošaben in Elizabeta Vide. Glavni urednik: Jože Finspiler. Odgovorni urednik: Peter Marn. Tiska tiskarna ČP »Gorenjski tisk« Kranj. Rokopisov ne vračamo.

Novi trikotnik že osvaja tržišče Zah. Nemčije

(nadaljevanje s 1. strani)

zišča začel z intenzivno prodajo na ostalih trgih.

Električno energijo je sedanji trikotnik dobival od baterije, ki leži v posebni skatli, pripeti na zadnji strani trikotnika, ki smo jo tokrat izdelali v Saturnusu, ali pa po posebnem 30 m dolgem kablu, priključenem na zadnji del avtomobila.

V bodoče bo ta baterija odpadla, ker jo bo g. Voigt nadomestil s suhim akumulatorjem v velikosti vžigalnika. Prav tako bo dodatno treba lepiti na trikotnik lepilni trak in montirati plastični pokrovček, v katerem je zakrita žarnica.

Upamo, da smo s tem izdelkom našli artikel, ki bo prodril v širok krog potrošnikov širom sveta in ki nam bo lahko prinesel marsikateri dolar, tako nujen za uvoz potrebnega reprodukcijskega materiala. MILOŠ ČOPIČ

Dosledno izpolnjujmo navodila za prijave poškodb!

Joj kako boli

Centralna HTV komisija ugotavlja, da prijavljanje poškodb pri delu ne teče v skladu z internim pravilnikom o HTV. Varnostni službi v podjetju je zaradi neupoštevanja navodil nemogoče spremljati poškodbe pri delu.

Vsak zaposleni v podjetju mora:

1. za vsako poškodbo iskati pomoč v OA ne glede na to ali bi zahtevala bolniški stalež ali ne. Poškodba se registrira v evidenčni knjigi, ki jo hranijo v OA. Če se zdravstveno stanje poslabša, službi evidenci kot dokaz, da se je delavec ponesrečil v podjetju. V kolikor se ponesrečen ne bi javil v OA, se mu poškodba ne prizna. Poškodbe, ki se pripetijo v nočnem času, ko OA ne posluje, morajo ponesrečenci prijaviti predelavcu ali mojstru. Usposobljena oseba jim nudi prvo pomoč in jih vpiše v

evidenčno knjigo, ki se nahaja v omarici prve pomoči. Vsak član kolektiva, ki se ponesreči pri delu, mora poškodbo takoj javiti svojemu predpostavljenemu, ki nato prijavi poškodbo oddelku oziroma iz podjetja domov, morajo varnostni službi poškodbo predložiti izjavo očitve nesreče ali pa poskrbeti, da poškodbo registrira organ LM.

3. Ponesrečenci, ki se poškodujejo na poti v podjetje oziroma iz podjetja domov, morajo varnostni službi poškodbo predložiti izjavo očitve nesreče ali pa poskrbeti, da poškodbo registrira organ LM.

4. Vsak ponesrečenec se mora 24 ur po nudenju prve pomoči javiti varnostni službi zaradi registracije poškodbe. Poškodbe se v nasprotnem primeru ne bodo priznavale.

TONE ZABJEK

POSKODOVALI SO SE
Okrogli oddelek
Štirioglati oddelek
Obrat Zalog
Stancarija OTP
Razvoj in delavnice
Tiskarna
Montaža OTP
Plastika
DUR

Skupaj:
ANICA ČEVNA — 1. april — Pri zgibu dna na dozah »Izolirka« si je poškodovala palec desne roke.

ANGELCA NOVINC — 1. april — Ker ni bilo prostora, da bi transporter dostavil material k stroju, je ponesrečenka sama nosila in izbirala pokrove, pri tem pa si je poškodovala mezinico leve roke. Vzrok poškodbe je bil hiter delovni tempo.

MAGDA FICKO — 5. aprila — Ponesrečenka dela v kuhinji. Tega dne je z nožem čistila karfijolo, pri tem ji je nož spodletel in se je urezala v kazalec leve roke.

BERNARDA LONGYKA — 8. april — Ponesrečenka je prelagala okvire stop svetilke. Naloženi stolpec okvirjev se je skoraj prevrnil, ponesrečenka ga je hotela z roko zadržati, pri tem pa se je urezala v podlaket leve roke. Vzrok je bil tesen prostor.

ANICA BRVAR — 8. aprila — Pri prenašanju kovinskih ohišij ji je eno padlo na desno nogo. Poškodovala si je palec. Poškodba je nastala zaradi kršenja HTV pravil.

IVAN MARKOVIC — 10. april — Ponesrečenec je hotel prenesti pločevino k stikalnici, pri tem pa je zadel z levo nogo ob naloženo pločevino. Poškodoval si je gle-

ženj. Vzrok poškodbe je tesen prostor.

MARJAN KUNEJ — 13. april — Na stopnicah OTP je padel in si poškodoval gleženj desne noge. Vzrok poškodbe so gladke in spolzke stopnice.

EMA VIČAR — 13. april — Ponesrečenka je z vzmetmi pritrjevala parabolo žarometna premera 170 na obroč, pri tem pa ji je vzmet odletela v levo oko.

MARIJA GRADISNIK — 13. april — Ponesrečenki je polizeledek po končani operaciji ostal v zgornjem delu orodja. Z roko je hotela odvzeti polizeledek izpod orodja, pri tem pa je sprožila stroj. Stisnilo ji je kazalec leve roke. Neupoštevanje HTV pravil.

DRAGA PETEK — 14. april — Ponesrečenka je zapirala garniture kuhinjskih škotel. Pri delu ji je leva roka močno otekla.

ANICA GABRIČ — 15. april — Ponesrečenka je prenašala k stroju pokrove za nadaljnje delo. Kartonski zaboj ji je zdrsnil z rok in delavka ga je hotela zadržati. Pri tem pa se je z enim izmed pokrovov urezala v mezinico leve roke. Nepravilni delovni postopek.

ELIZABETA VUČKO — 15. april — Ponesrečenka je dvigala pločevino s palete na delovno mizo pri stroju. Zaradi pretežkega bremena si je poškodovala mišičje podlakti desne roke. Vzrok poškodbe je pretežko breme.

JANEZ LUZNAR — 15. april — Ponesrečenec se je peljal na delo. Pri pogonu se je motorno kolo vžgalo in mu poškodovalo desno roko.

DRAGA VIDIC — 16. april — Pri umivanju ji je tiskarski valj poškodoval levo nogo. Vzrok poškodbe je bil hiter tempo dela.

ANICA RENKO — 19. april — Ponesrečenka je zapirala dno »kuharčka« na zapiralnem stroju. Ker je prehitro sprožila stroj, ji je kotač poškodoval kazalec desne roke. Vzrok poškodbe je bila nepazljivost pri delu.

FRANCKA SETNIKAR — 19. april — Na poti v službo jo je podrl avtomobil. Poškodovala si je koleno leve noge. Vzrok poškodbe je bila nepredvidnost druge osebe.

DUNJA HAFNER — 20. april — Ponesrečenka je robila pokrove »Beograd«. Na mokrem pokrovu ji je roka zdrsnila in se je urezala v kazalec desne roke. Nepredvidena motnja v tehnološkem procesu je bila vzrok tej poškodbi.

IVANKA POVIRK — 22. april — Ponesrečenka je hotela dvigniti pločevino, da bi jo nesla k stroju za obrezovanje vogalčkov. Pri potegu se je urezala v sredinec in prstanec desne roke. Vzrok poškodbe so bile raztrgane rokavice.

ANICA ČEVNA — 22. april — Ponesrečenka je samovoljno pristopila k stroju za robljenje dvokilogramskih doz. Z levo roko je zašla pod orodje in si poškodovala mezinico. Kršenje HTV predpisov je bil vzrok te poškodbe.

NADA NOVAK — 24. april — Ponesrečenka je zapirala polkilogramske doze na zapiralnem stroju. Zaradi prehitrega vstavljanja doze, ji je vrteči se kolot poškodoval kazalec desne roke. Nepazljivost je vzrok tej poškodbi.

Iz uradnih listov

Uradni list SFRJ št. 16

Temeljni zakon o skrbništvu, zakon o otroškem dodatku, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prevozu po železnicah, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih zadrukah.

Uradni list SFRJ št. 17

Temeljni zakon o delovnih razmerjih, temeljni zakon o podjetjih, odlok o najvišji obrestni meri, po kateri se smejo dajati potrošniški krediti.

Uradni list SFRJ št. 18

Zakon o splošnem upravnem postopku.

Uradni list SFRJ št. 20

Zakon o razglasitvi devetega maja — dneva zmage — za državni praznik.

Uradni list SFRJ št. 21

Zakon o upravnih sporih

Uradni list SFRJ št. 23

Zakon o družbenem knjigovodstvu,

Uradni list SFRJ št. 24

Temeljni zakon o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja. Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe k odloku o regresu za prodane in dobavljene količino kuriva za široko potrošnjo.

Naš šopek za

ANICO IN FRANCA

Precej časa sem iskal najmlajši par v naši tovarni. Anico Sever in Franca Kralja. Anico sem našel pri stroju v tiskarni, kjer dela že več kot eno leto in kar nisem mogel verjeti, da je že poročena.

»Saj imam že 19 let«, mi je povedala ter se na ves glas smejala mojemu zmi-govanju z glavo.

»Med otroci v naši družini sem druga po starosti, starejša sestra je tudi zaposlena v Saturnusu, ostali 4 pa so še doma na Turjaku.«

Seveda smo takoj obravnavali tudi stanovanjsko vprašanje, ki je pri vseh mladoporočencih največji problem.

»Trenutno stanujeva v sobi v samskem bloku,

kjer je mož že prej stanoval«, mi je povedala Anica, »moj mož je že vložil prošnjo, da bi lahko še naprej stanovala v tej sobici.«

Tudi tovariš Kralj je s svojimi 24 leti resen zakonski mož, ki ga trenutno najbolj skrbi stanovanje. »Če bi le moja prošnja za sobo ugodno rešili, bi si čez nekaj časa že opomogla in si uredila stanovanje,« se mu je od-trgalo prav od srca.

Čprav vem, kako na tesnem smo s stanovanjem v Saturnusu, bi bilo vseeno lepo, če bi vsaj našemu najmlajšemu paru olajšali prve korake v skupnem življenju.

Povedala sta mi še, da kosita v tovarniški menzi, večerjo pa skuha Anica

sama doma: »Pa se mi ni še nič prismojilo,« je še hitro pristavila.

»S skupnim zaslužkom sva kar zadovoljna,« je nadaljeval razgovor tovariš Franca, »saj rada delava, pa tudi popoldne rad primem za delo, zlasti takrat, ko dela Anica v popoldanski izmeni, saj je doma tako prazno.«

Pa še to mi je povedal, da dela v strojni delavnici že dve leti, ter da je spoznal Anico v tovarni.

»Že osem let sem od doma in mi urejeno življenje bolj ugaja,« je še dodal.

Poslovil sem se in zahvalil za prijeten razgovor ter jima zaželel v imenu uredništva vso srečo na skupni poti.

Janez HERZOG

